

MĚSÍČNÍK EU AKTUALIT

EU Office / Knowledge Centre | Říjen 2018 | 181

Automobilky budou muset plnit přísné emisní standardy

VFR 2021 - 2027: Posílení sociálního rozměru, modernizace zemědělství a infrastruktury

Horizon Europe: Podpora výzkumu a inovací je prioritou EU

Obsah

Události v EU:	Summit EU v Salcburku: Brexit a migrace	strana 2
Brusel Inside:	Hospodářská politika EU ve stínu dilemat	strana 5
Drobnohled:	Automobilky budou muset plnit přísné emisní standardy	strana 6
Hlavní téma:	VFR 2021 - 2027: Posílení sociálního rozměru, modernizace zemědělství a infrastruktury	strana 7
EU Seriál:	Horizon Europe: Podpora výzkumu a inovací je prioritou EU	strana 11

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny

+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

Petr Zahradník

+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtusová

+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák

+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b

140 00 Praha 4

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Sledujte nás na Twitteru:

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou

Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Informace o evropské politice
v češtině
www.euractiv.cz

Milí čtenáři,

stává se to už železným pravidlem, že poprázdňinová doba působí nejen na evropské instituce jako živá voda. Pokud je v létě problém vybrat důležité a zajímavé zprávy pro naplnění našeho Měsíčníku, v září se naopak potýkáme s tím, které upřednostnit, abychom vás informovali o těch nejkřivějších událostech uplynulých dní.

A začneme na té nejvyšší úrovni – na Summitu EU v Salcburku, kde se setkali prezidenti a premiéři členských zemí. Projednávali velmi důležité otázky týkající se vyjednávání o brexitu a řešení situace kolem migrace a s tím spojené spolupráce s africkými státy. Den odchodu Británie z EU se velmi přiblížil, avšak finální podoba dohody brexitu není stále dořešena. Více ukáží následující dny, v říjnu by totiž už měla být dohoda v zásadě jasná. Vzhledem k napjaté situaci kolem této velmi citlivé otázky dalšího vývoje nejen Spojeného království vůči EU, ale i politického uspořádání samotné Británie, se můžeme dočkat i možných překvapení, ať už odchodu bez dohody nebo zatřesením křesla premiérky.

Další spor tentokrát o podobě nového polského zákona o Nejvyšším soudu vede Evropská komise s Polskem. Komisi vadí podoba tamní justiční reformy, proto koncem loňského roku vyzvala členské státy Evropské unie, aby se stavem vlády práva v Polsku zabývaly. Spor došel až tak daleko, že se Komise rozhodla zemi zažalovat u Evropského soudního dvora.

Polsku je věnován i náš průvodce podnikáním v zahraničí, který si můžete otevřít na našich stránkách nebo i s dalšími aktuálními zprávami a postřehy přečíst na našem Twitteru [@Research_sporka](https://twitter.com/Research_sporka). Věděli jste, že Polsko byl jediným státem EU, který během hospodářské krize po roce 2008 nebyl postižen recesí? Hospodářský růst tak Polsko zažívá už dlouhých takřka 30 let. Více o nejen o makroekonomické situaci Polska a jiných zemích naleznete zde: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/ekonomicke-strategicke-analyzy/pruvodce-podnikanim-zahranici>

Tzv. Junckerův investiční plán jsme za dobu jeho existence na stránkách našeho Měsíčníku představovali a připomínali hned několikrát. Díky němu se za dobu jeho tříleté existence podařilo „rozpohybovat“ investice ve výši zhruba 335 miliard eur, tedy o zhruba 20 miliard eur více než se původně plánovalo. V Česku to uměly skvěle využít menší podniky, nejen například v podobě zvýhodněných úvěrů. Pod značkou „InvestEU“ počítá Komise do dalších let 2021 až 2027 s dalším navýšením této nedotační formy podpory. Více k tématu na straně 4 v rubrice Očima Evropské komise přináší Zdeněk Čech ze Zastoupení Evropské komise v ČR.

Určitým vyústěním kauzy dieselgate a s tím spojeného testování emisí v laboratorních podmínkách je zavedení nových pravidel homologace aut, jež odráží podmínky skutečného provozu. Jedná se o homologovanou celosvětovou a komplexnější zkoušku v metodice WLTP. Už teď to některým automobilkám dělá těžkou hlavu, aby stíhaly homologovat všechny nové automobily. Nejen, že budou muset automobily v budoucnu plnit přísnější emisní limity, ale pokud tyto nebudou plnit, čekají je tučné pokuty. Více od kolegy Radka Nováka na straně 6.

Vážený čtenáři, přeji pohodové čtení našeho Měsíčníku,

Tomáš Kozelský

Události v EU

Summit EU v Salcburku: Pro úspěch vyjednávání o odchodu Británie z EU bude klíčový měsíc říjen. - Evropská komise, která dlouhodobě kritizuje nový polský zákon o Nejvyšším soudu, se rozhodla žalovat zemi u Evropského soudního dvora. - Eurobarometr: Občané EU si přejí větší aktivitu. - Evropská komise chce posílení kontrolní úlohy Světové obchodní organizace.

BREXIT

Summit EU v Salcburku: Brexit a migrace

Neformální setkání prezidentů a premiérů zemí Evropské unie v Salcburku ve dnech 19. - 20. září sice nemohlo skončit žádným formálním rozhodnutím, přesto si šéfové států a vlád ve dvou významných oblastech celkem jednoznačným způsobem dohodli a vyznačili další postup. **Po summitu je jasné, že pro úspěch vyjednávání o odchodu Británie z EU bude klíčový měsíc říjen** a pro uklidnění situace kolem migrace spolupráce s africkými státy, především s Egyptem, a výrazně silnější podpora členských zemí při ochraně vnější hranice evropského bloku.

Brexit se s postupujícím časem dostává do konečné fáze. Klíčové je, zda se vyjednávacím obou stran podaří dostatečně včas uzavřít „rozvodovou dohodu“, tedy domluvit podmínky samotného vystoupení Británie.

Jako kámen úrazu se ukázala především otázka režimu na hranici mezi Irskem a britským Severním Irskem. EU v této věci trvá na funkční a právně závazné pojistce, která by pro případ, že Londýn nepřijde s lepším nápadem, Severní Irsko prakticky udržela uvnitř unijního jednotného trhu. To se nelíbí Londýnu. Jeho vlastní řešení, spočívající v tom, že by uvnitř evropské celní unie zůstala celá Británie, je zase nepřijatelné pro ostatních 27 zemí bloku.

Zásadní posun v rozhovorech žádá EU právě v říjnu tak, aby byla dohoda v zásadě jasná na řádném summitu EU po polovině října. Pokud to tak bude, svolá Tusk na 17. a 18. listopad mimořádný summit EU, který by takovou dohodu finálně potvrdil. Umožnilo by to její ratifikaci včas tak, aby platila ve chvíli, kdy Británie Unii skutečně opustí.

Britská premiérka Theresa Mayová přislíbila, že její země v tomto kritickém bodě chystá nový návrh, který by měl být pro Brusel přijatelnější. Zopakovala, že pro Londýn není přijatelná žádná varianta, která by vydělovala Severní Irsko z britského celního systému. Dodala, že pokud nebude smlouva respektovat jednotu Británie, může dojít na odchod z EU bez jakékoli dohody a britská strana na to bude připravena.

Pokud se to nepodaří, a podle Tuska i Mayové je to stále možná varianta vývoje, „vypadne“ Británie z EU bez jakékoliv dohody. Platit nebudou už domluvené věci jako je přechodné období, finanční vyrovnání či zajištění práv občanů EU v zemi po brexitu.

Klíčovými slovy se nyní stává spolupráce s Afrikou, v prosinci se ve Vídni uskuteční summit EU a zemí Africké unie. Zásadní bude v tomto ohledu kooperace s Egyptem. Ten nyní unijní premiéry a prezidenti představují jako severoafrickou zemi, která dokázala účinně zabránit odjezdům lodí s migranty. Spolupráce s Káhirou se má významně rozšířit, a to nejen v migrační oblasti, v únoru například Evropská unie chystá do egyptského hlavního města summit EU a Ligy arabských států.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/v-salcburku-probiha-summit-lidru-eu-tematum-vevodi-migrace-a-brexit/>

<http://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2018/09/19-20/>

POLITIKA

EU vs. Polsko: Evropská komise spor předala k Soudnímu dvoru

Evropská komise, která dlouhodobě kritizuje nový polský zákon o Nejvyšším soudu, není spokojená s vysvětleními ze strany tamní vlády, a proto se rozhodla žalovat zemi u Evropského soudního dvora. **Exekutiva unijní soud zároveň požádala, aby případ projednal v rychlejším řízení a také aby zvažil uvalení předběžných opatření.**

Zákon o Nejvyšším soudu například snižuje věk, ve kterém musí soudci odejít do důchodu. Více než třetina současných soudců tak hrozí, že budou muset ze své funkce odejít. Potenciální předběžná opatření by pozastavila platnost těchto částí zákona, soudci by tak mohli na svých místech zůstat. Zároveň by zamezila jmenování nových soudců Nejvyššího soudu.

Události v EU

Evropská komise už řadu měsíců bezvýsledně vede s Polskem dialog o stavu právního státu v zemi v souvislosti s tamní justiční reformou. Koncem loňského roku také poprvé využila postup podle sedmého článku unijní smlouvy a vyzvala členské země EU, aby se stavem vlády práva v Polsku zabývaly.

Členské země, které v této věci absolvovaly už dvě slyšení v rámci Rady pro všeobecné záležitosti, mohou teoreticky rozhodnout až o pozastavení hlasovacích práv zemí v EU. Řízení před unijním soudem s tímto postupem přímo nesouvisí, jde ale o další „polínko do ohně“ sporu.

Řízení podle Článku 7 Komise spustila loni v prosinci. Podle unijního práva může žádost o spuštění tohoto řízení podat také Evropský parlament nebo jedna třetina členských států.

Rada ministrů následně může čtyřpětinovou většinou rozhodnout, jestli v daném případě existuje nebezpečí „závažného porušení“ základních hodnot EU: svobody, demokracie, právního státu a respektu pro lidská práva.

O tom, zda k závažnému porušení skutečně došlo, ale musí jednomyslně rozhodnout Evropská rada skládající se z prezidentů a premiérů všech členských zemí. Dalším krokem Rady, která rozhoduje na základě tzv. kvalifikované většiny, může být pozastavení „určitých práv“, včetně hlasovacího práva představitele daného členského státu v Radě.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/dalsi-vyvoj-ve-sporu-evropske-unie-s-polskem-komise-predava-pripad-soudnimu-dvoru/>

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5830_cs.htm

OBČAN EU

Eurobarometr: Co si přejí občané EU?

Od roku 2016 sleduje Evropský parlament očekávání občanů a jejich pohled na aktivity Evropské unie v patnácti klíčových oblastech. Poslední průzkum Eurobarometru z dubna zjistil, že i když je čím dál více respondentů spokojeno s kroky EU ohledně bezpečnosti, zaměstnanosti a životního prostředí, ozývají se zároveň hlasy požadující ještě intenzivnější spolupráci téměř ve všech sledovaných tématech. **Nyní jsou k dispozici také data z jednotlivých zemí.**

Více než tři čtvrtiny oslovených volají po větším zapojení EU v oblasti životního prostředí (75 %) a při řešení terorismu (77 %) a nezaměstnanosti (76 %). Za touto trojicí vítězů následují boj proti daňovým podvodům (74 %), podpora míru a demokracie (73 %) a migrace (72 %).

Zjištění ukazují, že obyvatelé České republiky si stále více uvědomují, co pro ně Evropská unie dělá a znamená. Při porovnání dat z let 2016 a 2018, podíl respondentů, kteří považují zapojení EU za dostatečné, se zvýšil v 11 z 15 oblastí.

Zvláště viditelné je to v otázce, jak EU dokázala pomoci v oblasti nezaměstnanosti.

Podle Čechů by EU měla dělat víc v boji proti terorismu (to si myslí 81 % z nich), v ochraně vnějších hranic (76 %), v bezpečnostní a obranné politice (71 %), v boji proti daňovým podvodům (74 %) a také při řešení migrace.

Spokojenější s unijní aktivitou jsou lidé mezi 25 a 39 lety. To samé platí o českých studentech.

Občané se podle statistik neshodnou na tom, jestli by se EU měla dále integrovat na bázi více rychlostí. Celkem 44 % respondentů letošního průzkumu souhlasí s tím, že země, které jsou ochotné spolupracovat v některých politikách intenzivněji a blíže, by tak měly mít možnost učinit bez „čekání na ostatní“. Na druhou stranu 43 % lidí by rádo počkalo, až bude v EU jednotný názor, a pak teprve pokračovalo v integraci.

Obecně se náklonnost k vícerychlostní Evropě snižuje, stalo se tak ve 23 zemích. Největší podpora tohoto postupu je stále v Nizozemsku, Německu a Belgii. Naopak v Británii klesla hodnota o 12 %, kdy pouze čtvrtina Britů podporuje takový přístup. Ve 14 státech by respondenti rádi počkali až na chvíli, kdy budou všechny státy schopné se integrovat stejnou rychlostí. Tento pohled významně převládá v Portugalsku, Řecku, Rumunsku a ve Španělsku.

<https://euractiv.cz/section/budoucnost-eu/news/evropane-chteji-aktivnejsi-eu-ukazuje-pruzkum-cesi-pozaduji-vice-v-oblasti-bezpecnosti/>

http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/files/be-heard/eurobarometer/2018/delivering_on_europe_citizens_views_on_current_and_future_eu_action/report.pdf

Události v EU

Evropská komise chce posílení kontrolní úlohy Světové obchodní organizace a aktualizaci pravidel mezinárodního obchodu tak, aby lépe odpovídala dnešním potřebám světové ekonomiky. - Výhodné úvěry s podporou EU jsou i v ČR stále populárnější. Od roku 2015 se díky investičnímu plánu podařilo v EU zmobilizovat investice ve výši zhruba 335 miliard eur.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Evropská komise chce posílení kontrolní úlohy Světové obchodní organizace

Základem návrhů Evropské komise je silnější kontrolní úloha Světové obchodní organizace (WTO) a především aktualizace pravidel mezinárodního obchodu tak, aby lépe odpovídala dnešním potřebám světové ekonomiky a lépe odrážela její podobu.

Koncepční dokument upřesňuje potřebu větší transparentnosti, flexibility nebo odstraňování překážek obchodu se službami nebo elektronikou.

Své konkrétní návrhy Evropská komise už konzultovala s členskými státy EU i s Evropským parlamentem. Hlavy států a vlád zasedajících v Evropské radě zmocnily Komisi k prosazování modernizace WTO na konci června letošního roku.

Exekutiva evropského bloku přichází s plány na modernizaci pravidel mezinárodního obchodu jen krátce poté, co americký prezident Donald Trump oznámil zavedení nových desetiprocentních cel na čínské zboží, jehož roční dovoz do USA dosahuje hodnoty 200 miliard dolarů (4,4 bilionu Kč). Kromě toho Komise upozorňuje, že WTO se nyní potýká s protichůdnými postoji svých členů a nachází se v „nejhlubší krizi od svého vzniku v roce 1995“.

Ohledně reformy WTO a jejích pravidel už se podle eurokomisařky Malmströmové jedná ve třístranném formátu s USA a Japonskem. V rámci speciální pracovní skupiny domluvené na summitu EU-Čína budou probíhat diskuse také s Pekingem a s dalšími členy skupiny největších světových ekonomik G20.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/svetovy-obchod-se-meni-komise-proto-navrhuje-reformu-wto/>

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1908>

OČIMA EVROPSKÉ KOMISE

Výhodné úvěry s podporou EU jsou i v ČR stále populárnější

Ač původním cílem tzv. Junckerova investičního plánu, který v létě završil tříletou fázi své existence, bylo oživení evropských investic podporou velkých infrastrukturních projektů, v Česku je dokázaly skvěle využít především menší podniky. Díky podpoře z rozpočtu EU může Evropská investiční banka udělovat více bankovních záruk, a to i pro rizikovější formy financování. V České republice se plusy plánu projeví zejména v nabídce zvýhodněných úvěrů, které využívají i klienti České spořitelny. Dobrá zpráva je, že pod značkou „InvestEU“ počítá Evropská komise s dalším navýšením této nedotační formy podpory podnikání i na léta 2021–2027.

Od roku 2015 se díky investičnímu plánu podařilo v EU zmobilizovat investice ve výši zhruba 335 miliard eur, tedy o 20 miliard více než byl původní cíl. Celkem bylo na základě záruk z rozpočtu EU schváleno 898 větších projektů a rovněž garance pro banky, které využije více než 700 000 menších podniků ve 28 členských státech Evropské unie.

V ČR to byly zejména banky, které začaly prostřednictvím zaručených úvěrů rychle podporovat rozvoj a inovativní výrobu menších firem. Díky tomu vzniklo mnoho úspěšných projektů, které by bez těchto záruk nedosáhly na financování a nejspíš zůstaly jen na papíře. S téměř 90% podílem na investicích podpořených Junckerovým plánem jsou malé podniky zdaleka nejvíce dynamickým sektorem využívajícím tento druh financování v Česku. Příznačné přitom je, že podnikatelé výhodné úvěry s podporou EU využívají, aniž si to uvědomují.

Podnikatelé se často dotazují na rozdíl mezi dotacemi EU a podporou z Junckerova investičního plánu. Ten je zásadní. V případě Junckerova investičního plánu jde o úvěry, u kterých je klíčovým kritériem při schvalování jejich ekonomická návratnost a které je třeba splatit. Příjemné je, že financování probíhá přes domácí banky, a zátěž je tak pro podnikatele zhruba stejná jako při vyřizování standardního úvěru. Výhodou ve srovnání s dotacemi je tedy zejména rychlost a nižší administrativní náročnost.

Finance z evropského rozpočtu pro investiční plán jsou nyní k dispozici až do roku 2020. Menší podniky v Česku budou pravděpodobně čerpat garance z EU ve velké míře i nadále. Evropská komise počítá pro roky 2021–2027 s pokračováním tohoto úspěšného konceptu, a to i s řadou inovací pod značkou „InvestEU“. Znamená to posun k posílení kultury podpory úvěrů a většímu zapojení soukromého kapitálu.

Zdeněk Čech, Zastoupení Evropské komise v ČR

Hospodářská politika EU se již nějaký čas potácí ve fázi dosud nevyřešeného dilematu, jež je navíc ovlivňován velmi zhusta vnějšími, exogenními podněty. Tyto povětšinou geopolitické jevy mají jak bezpečnostní podtext, tak podobu fatálního rizika změny paradigmatu hospodářské politiky od liberálního po národně ochranné pojetí. A jak ono dilemma zní? Dozvíte se na dalších řádcích.

Brusel Inside

HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA EU VE STÍNU DILEMAT

Hospodářská politika EU se již nějaký čas potácí ve fázi dosud nevyřešeného dilematu, jež je navíc ovlivňován velmi zhusta vnějšími, exogenními podněty. Tyto povětšinou geopolitické jevy mají jak bezpečnostní podtext (kupříkladu vůči arabskému světu), tak podobu fatálního rizika změny paradigmatu hospodářské politiky od liberálního po národně ochranné pojetí (to vůči USA).

A jak ono dilemma zní? Nalézt novou křehkou hranici otevřenosti a ochrany. Tato strategie do značné míry připomíná taktiku fotbalového trenéra při nalézání účinné vyváženosti mezi líbivou ofenzívou a zajištěním obrany tak, aby jeho tým „neumřel na krásu“. Lze se však právem domnívat, že oproti onomu trenérovi to má tvůrce evropské hospodářské politiky nepoměrně těžší. Neboť proměnných v této hře je nepoměrně více, než těch fotbalových.

Evropa by i nadále měla zůstat nositelem a obráncem liberálních hodnot spojených s prosperitou, konkurencí i vysokou kvalitou života. Současně by měla daleko více myslet na svá zadní vrátka, aby tyto hodnoty spolehlivě uhájila alespoň pro sebe samu (když podmínky pro to, aby byla jejich „vývozcem“ jsou nyní nejhorší za mnoho minulých dekád).

Řešením onoho dilematu může být důsledné naplňování konceptu evropské přidané hodnoty, kdy patriotismus nemusí být nutně v rozporu s podporou integrace. A za druhé, politická integrace by měla jít ruku v ruce s integrací ekonomickou. Tu ekonomickou považujeme právem za poměrně pokročilou, míra politické integrace by se jí měla přizpůsobit.

Když nyní naopak shledáváme, že není úplně ten nejlepší čas na utužení politické integrace, neměli bychom příliš tlačit na pilu evropského integračního prohlubování (a spíše dosažený stav konzervovat minimálně na takové úrovni, aby vůbec ještě bylo možné o nějaké integraci hovořit).

Součástí tohoto dilematu je i adekvátní pozornost věnovaná domácím projevům. S velmi malou výjimkou zemí, jako například Švédsko či Nizozemsko, je užší evropská integrace bohužel doprovázena dezintegrací v podmínkách národních států.

Reintegrace národních ekonomik, založená na obnovení souladu mezi zájmy veřejného sektoru a aktérů reálné ekonomiky a soukromých finančních zprostředkovatelů, na zintenzivnění skutečné regionální politiky, na posílení reindustrializace založené na důsledném využívání lokálních a regionálních zdrojů – to vše v úzkém sepětí s novou zodpovědností elit a jejich primárním záběrem na respektování principu subsidiarity v rámci evropského kontinentu, a nikoliv nutně na globální kontext.

Evropa se ocitla v pasti svěřací kazajky, kdy mezi třemi principy: Jednotný vnitřní trh – národní suverenity – demokracie, je možné s nynějšími nástroji a s nynějším vnímáním reality dospět k souladu maximálně mezi dvěma z nich.

Jak již řečeno, koncept evropské přidané hodnoty může být řešením za předpokladu, že adjektivum národní nahradíme evropskou. K tomu však zřejmě není dnes dost politické vůle.

Máme-li problém naplňovat hodnotu přidanou, neměli bychom při tom ignorovat či dokonce ztrácet ze zřetele význam a obsah hodnot samotných – tedy prosperity, konkurence a příznivých životních podmínek založených na demokratických zásadách.

Petr Zahradník

Určitým vyústěním kauzy dieselgate a s tím spojeného testování emisí v laboratorních podmínkách je zavedení nových pravidel homologace aut, jež odráží podmínky skutečného provozu. Jedná se o homologovanou celosvětovou a komplexnější zkoušku v metodice WLTP. Už teď to některým automobilkám dělá těžkou hlavu, aby stíhaly homologovat všechny nové automobily.

AUTOMOBILKY BUDOU MUSET PLNIT PŘÍSNÉ EMISNÍ STANDARDY

Na automobilky působící v Evropské unii se valí nové a přísné emisní standardy. Jednak od 1. září 2018 musí svá auta homologovat podle nových pravidel, jež odráží podmínky skutečného provozu. Výraznější dopad ale budou mít limity na snižování emisí CO₂, které platí do roku 2021 a budou dále zpřísňovány.

Automobilkám nadělal vrásky nový způsob měření emisí, Škoda je splní do konce roku

Od 1. září 2018 je v platnosti nová metodika pro měření spotřeby a emisí nových modelů aut. Nově se už jízdní vlastnosti neměří v laboratořích, ale v reálném provozu. Nová metodika se nazývá WLTP (Worldwide Harmonized Light Vehicles Test Procedures). WLTP je harmonizována celosvětově, co je však důležité, jedná se o dost komplexnější a náročnější zkoušku. Nová pravidla mají oddělené testy pro městský a mimoměstský provoz. Různé nároky jsou kladeny na jednotlivé třídy aut s ohledem na jejich hmotnost, aerodynamiku či příplatkovou výbavu. Kvůli náročnosti testů nestíhají automobilky nové modely homologovat a zákazníci si tak na nové vozy počkají. Z velkých evropských hráčů hlásí plnou připravenost jen skupina PSA a Hyundai Motor Group. Škoda Auto očekává, že proces homologací na novou emisní normu Euro 6c podle nových pravidel u všech svých modelů dokončí do konce letošního roku. Mezitím odstavuje tisíce aut na letišti v Milovicích.

Automobilkám hrozí miliardové pokuty, nestíhají snižovat emise

Evropské automobilky nezládají plnit nařízení Evropské unie a dostatečně rychle snižovat množství škodlivých látek, které jejich vozy vypouštějí do ovzduší. Pokud bude na jejich nová auta po roce 2021 připadat v průměru více než 95 gramů

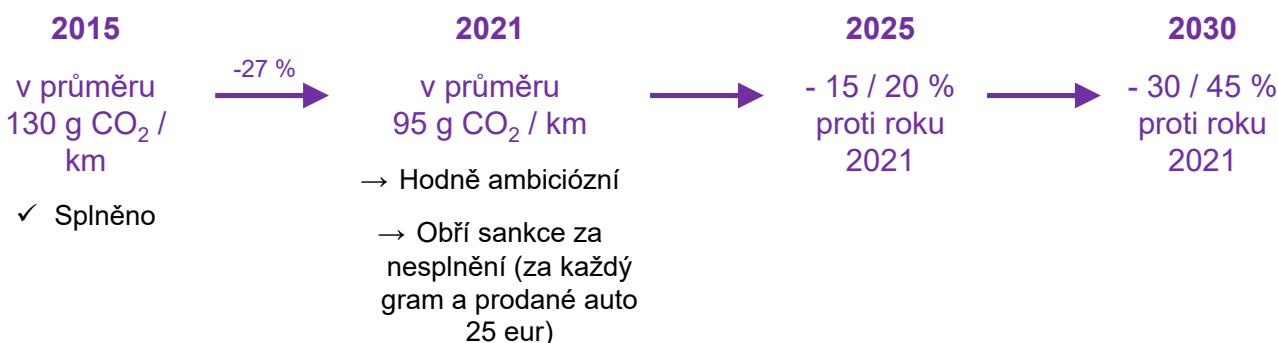
emisí oxidu uhličitého vypouštěného na kilometr, budou platit vysoké pokuty. Za každý gram a prodané auto přibližně 25 eur. Obrovské sankce tak hrozí především velkým výrobcům, kteří se do limitů nevejdou. Od roku 2015 platí v EU limit 130 gramů emisí CO₂ na kilometr v průměru na jedno prodané auto. Ten se automobilkám podařil splnit díky úpravě a modernizaci spalovacích motorů.

Nová pravidla jsou ale zhruba o pětinu nižší, než je tomu dnes. „Přizpůsobit se pravidlům nebude pro automobilové výrobce bez nasazení nízkoemisních nebo bezemisních vozidel možné,“ říká například mluvčí Škody Auto Zdeněk Štěpánek. Bez vozů na elektřinu to tedy nepůjde. Podle Štěpánka proto mladoboleslavská firma v následujících pěti letech investuje 2 miliardy eur do elektromobility a do roku 2025 chce mít v nabídce 10 modelů s alespoň částečně elektrickým pohonem.

V budoucnu má být pro automobilky ještě hůř. Podle návrhu Evropské komise se do roku 2025 mají emisní limity pro osobní auta a dodávky snížit o dalších 15 % a do roku 2030 o 30 % oproti roku 2021. Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost v polovině září navrhl ještě přísnější limity. Ty počítají se snížením emisí z nových automobilů do roku 2025 o 20 % a do roku 2030 o 45 %. Před tím varují automobilky, které upozorňují, že na výrobu elektromobilů je potřeba mnohem méně dílů než u aut na benzin či diesel. Například vůbec nejsou nutné nádrže na palivo, převodovky nebo výfuky. Podle organizace AutoSap tuzemští dodavatelé takových součástek ročně utrží více než 100 miliard korun. To je podle AutoSapu téměř čtvrtina celkových tržeb výrobců automobilových dílů. Pokud nebudou chtít zaniknout, nezbude jim než se začít orientovat na byznys s e-auty.

Radek Novák

Emisní cíle EU pro automobilky (emise CO₂/km)

Zdroj: Evropský parlament

V říjnovém vydání Měsíčníku EU aktualit navážeme na letní sérii, věnovanou nejdůležitějším součástem Víceletého finančního rámce EU pro období 2021 – 2027 i jeho celkovému kontextu a smyslu. V tomto čísle pak budeme pozornost věnovat zvláště Evropskému sociálnímu fondu, Společné zemědělské politice a Nástroji pro propojení Evropy.

Hlavní téma

VFR 2021 - 2027: POSÍLENÍ SOCIÁLNÍHO ROZMĚRU, MODERNIZACE ZEMĚDĚLSTVÍ A INFRASTRUKTURY

FONDY PRO POSÍLENÍ SOCIÁLNÍHO ROZMĚRU EU

V příštím Víceletém finančním rámci (VFR) EU 2021 – 2027 navrhuje Evropská komise ještě více posílit sociální rozměr EU prostřednictvím zdokonaleného Evropského sociálního fondu, Evropského sociálního fondu plus (ESF+), a rozsáhlejšího a efektivnějšího Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci.

Na období 2021–2027 se pro ESF+ plus plánuje 101,2 mld. EUR a pro Fond pro přizpůsobení se globalizaci 1,6 mld. EUR. Oba fondy jsou zaměřeny na investice, které lidem v návaznosti na evropský pilíř sociálních práv pomohou získat správné dovednosti k tomu, aby se vypořádali s problémy a změnami na trhu práce. Fond pro spravedlnost, práva a hodnoty získá na sedm let 947 mil. EUR. Je určen na další podporu rozvoje evropského prostoru práva založeného na zásadách právního státu, vzájemné důvěře a na zajištění toho, aby lidé mohli požívat svých práv.

Podíl ESF+ na celkové alokaci kohezní politiky by se tak zvýšil ze současných 23 % prostředků ze strukturálních fondů na 27 %. Celková částka 101,2 mld. EUR zahrnuje částku 100 mld. EUR určenou pro ESF+ v rámci sdíleného řízení s členskými státy. Alespoň 25 % z této částky bude přiděleno na posílení sociálního začleňování a nejméně 4 % na boj proti materiální deprivaci, aby pokračovaly priority a činnosti stávajícího fondu FEAD (Fond evropské pomoci nejchudším osobám).

Členské státy, ve kterých bude v roce 2019 míra mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, přesahovat průměr EU, budou kromě toho muset vyčlenit na podporu zaměstnanosti mladých lidí nejméně 10 % svých přidělů z ESF+ spadajících do složky sdíleného řízení. Zbývající částka 1,2 mld. EUR je určena pro přímé řízení: 761 mil. EUR na složku týkající se zaměstnanosti a sociálních inovací a 413 mil. EUR na složku týkající se zdraví. Tyto dvě složky poskytnou prostředky na vyzkoušení inovativních řešení v přeshraničním přístupu, například na podporu mobility pracovních sil v Evropě a na pomoc členským státům s vytvářením budoucích systémů zdravotní péče.

Evropský sociální fond Plus se zaměří na investice do lidí a podporu při realizaci Evropského pilíře sociálních práv. Pomůže reagovat na celosvětové výzvy, udržet sociální spravedlnost i zvýšit konkurenceschopnost Evropy. Tento fond bude pružnější a jednodušší verzí stávajícího ESF, protože sloučí řadu stávajících fondů a programů. Sdružování zdrojů umožní EU a členským státům, aby poskytovaly integrovanější

a cílenější podporu v reakci na sociální výzvy a výzvy v oblasti trhu práce, kterým lidé v Evropě v současné době čelí. Jako příklad lze uvést začlenění podpory pro nejchudší osoby do ESF+, které způsobilým osobám umožní využívat lepší skladbu materiální pomoci a komplexní sociální podpory.

ESF+ konkrétně sloučí: ESF a Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí, Fond evropské pomoci nejchudším osobám, program EU pro zaměstnanost a sociální inovace, program EU v oblasti zdraví.

Nový fond má tyto **hlavní prvky**:

Starosti občanů a klíčové priority jsou ve středu zájmu:

Po konzultaci s členskými státy budou finanční prostředky přidělovány na opatření, která řeší klíčové priority i starosti obyčejných Evropanů. Programy ESF+ se zaměří především na úkoly stanovené v rámci Evropského semestru a Evropského pilíře sociálních práv.

Důraz na nezaměstnanost mladých lidí a sociální začleňování: Členské státy s vysokým podílem mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, budou muset vyčlenit alespoň 10 % prostředků z ESF+ na podporu zaměstnanosti těchto osob.

Fond bude i nadále přispívat k plnění agendy dovedností pro Evropu a nejméně 25 % financí z ESF+ má směřovat na opatření podporující sociální začlenění a na nejpotřebnější osoby. ESF+ bude také pomáhat členským státům v jejich úsilí o začlenění státních příslušníků třetích zemí legálně pobývajících v EU na pracovní trh i do společnosti, se zaměřením na opatření, která podporují dlouhodobou integraci. Doplňuje tak Azylový a migrační fond, z něhož jsou financována krátkodobá integrační opatření.

Omezení byrokracie: Komise navrhuje v příštím dlouhodobém rozpočtu EU jednodušší pravidla, méně byrokracie a snazší přístup k financování z různých zdrojů pro úřady, občany a organizace čerpající podporu z EU.

Cílená podpora zdravotní péče: Složka zaměřená na zdraví se soustředí na přednostní oblasti, kde má spolupráce na úrovni EU prokazatelný přínos: posílení připravenosti na krizi přesahující hranice států, pomoc pro zdravotnické orgány členských států, digitalizace v oblasti zdraví a zdravotní péče, podpora pro právní předpisy EU v oblasti zdraví a zlepšení přeshraniční spolupráce, například v oblasti vzácných a komplexních chorob prostřednictvím evropských referenčních sítí.

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci po roce 2020 bude pozměněn, aby mohl být účinněji využíván na podporu pracovníků, kteří přišli o práci. Za současného stavu mohou pracovníci získat podporu z fondu pouze v případě, že byli propuštěni v důsledku změn ve struktuře obchodu či následkem finanční a hospodářské krize. Nová pravidla stanoví, že podporu lze získat i při restrukturalizaci z jiných důvodů, jako je třeba automatizace a digitalizace, které zohledňují novou situaci na trhu práce.

Podle nových pravidel se také sníží prahový počet propuštěných pracovníků nutný k získání podpory, a to z 500 na 250, takže pomoc získá více osob. Mezi další navrhované změny patří zlepšení procesu mobilizace finančních prostředků za účelem zjednodušení a zrychlení postupů. V neposlední řadě bude sladěna míra spolufinancování z fondu, která v současnosti činí 60 %, s nejvyššími mírami spolufinancování z ESF+ pro daný členský stát. V některých případech tak bude EU spolufinancovat vyšší podíl celkových nákladů.

Nově Komise navrhuje **Fond EU pro spravedlnost, práva a hodnoty**, který bude zahrnovat programy Práva a hodnoty a Spravedlnost. Navrhovaný rozpočet tohoto fondu činí 947 mil. EUR na sedm let, z toho 642 mil. EUR na program Práva a hodnoty a 305 mil. EUR na program Spravedlnost.

V době, kdy společnosti v Evropě čelí extremismu, radikalizaci a rozdělení, je více než kdy jindy důležité propagovat, posilovat a hájit spravedlnost, práva a hodnoty EU. Tento program například pomůže při odstraňování nerovností a diskriminace, zlepšení ochrany dětí a prohloubení justiční spolupráce v zájmu účinnějšího boje proti trestné činnosti a terorismu. Fond přispěje k rozvoji evropského prostoru práva, založeného na zásadách právního státu, vzájemného uznávání a vzájemné důvěry. Bude rovněž podporovat

nevládní organizace a občanskou společnost a podtrhne jejich klíčovou úlohu při prosazování a ochraně společných hodnot EU, zvyšování povědomí o těchto hodnotách a zajištění toho, aby lidé mohli požívat svých práv.

Vytvořením nového fondu se zjednoduší stávající situace, kdy existují tři programy. Zejména se to týká oblasti občanství, která je v současnosti rozdělena mezi dva různé programy, ale nově bude spadat do navrhovaného programu Práva a hodnoty.

ESF+ bude investovat do tří hlavních oblastí: 1) všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, 2) efektivita trhů práce a rovný přístup ke kvalitnímu zaměstnání, 3) sociální začleňování, zdraví a boj proti chudobě.

Nařízení o ESF+ vytváří přímou vazbu mezi cíli ESF+ a třemi kapitolami pilíře: 1) rovné příležitosti a přístup na trh práce (včetně kvalitních a inkluzivních systémů všeobecného a odborného vzdělávání), 2) spravedlivé pracovní podmínky a 3) sociální ochrana a sociální začleňování. Programy ESF+ budou muset odrážet tyto priority v souladu se zásadami pilíře. Priority pro jednotlivé země budou projednány s ohledem na doporučení a analýzy vydané v rámci Evropského semestru pro koordinaci politik. Vymezení těchto priorit by se mělo odehrávat inkluzivním způsobem, jelikož návrh ESF+ si klade za cíl posílit partnerství. Fond bude podporovat zapojení všech zainteresovaných stran v různých fázích jeho realizace, včetně veřejných orgánů, hospodářských a sociálních partnerů a příslušných subjektů zastupujících občanskou společnost a subjektů odpovědných za prosazování sociálního začleňování, základní práva, práva osob se zdravotním postižením, rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace. Očekává se, že členské státy přidělí odpovídající částku ze zdrojů ESF+ v každém programu na budování kapacit sociálních partnerů a organizací občanské společnosti.

SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA 2021 - 2027

Pro příští VFR EU na období 2021–2027 navrhuje Komise modernizovat a zjednodušit společnou zemědělskou politiku (SZP).

Návrhy s rozpočtem 365 mil. EUR mají zajistit, aby SZP obstála v budoucnosti, nadále podporovala zemědělce a venkovské komunity, vedla k udržitelnému rozvoji zemědělství v EU a zohledňovala cíle EU v oblasti životního prostředí a klimatu.

Návrhy dávají členským státům více flexibility a odpovědnosti. Mohly by si samy zvolit, jak a kde financování získané ze SZP investují, aby naplnily ambiciózní cíle stanovené na úrovni EU a přispěly tak k vytvoření inteligentního, odolného, udržitelného a konkurenceschopného zemědělského odvětví. Zároveň by měly zajišťovat spravedlivou a lépe zacílenou podporu, která by zvýšila příjmy zemědělců.

Od roku 1962 SZP úspěšně plní svůj původní cíl spočívající v poskytování podpory příjmů zemědělcům, aby bylo možné zajistit dodávky kvalitních, bezpečných a cenově dostupných potravin pro evropské občany. Přizpůsobivost zemědělské politiky během celé této doby vedla k tomu, že je i nadále relevantní.

Hlavní téma

Svět se rychle mění a spolu s ním se mění i problémy, s nimiž se potýkají nejen zemědělci, ale celá naše společnost. Změna klimatu, cenová nestabilita, politická a ekonomická nejistota, vylidňování venkova a rostoucí význam globálního obchodu: zemědělci se neustále přizpůsobují měnícím se okolnostem a zákonodárci jim musí zajistit přiměřenou podporu, která bude z právního hlediska jasná a jednoduchá ve střednědobém a dlouhodobém horizontu.

SZP vytyčuje přechod na udržitelnější zemědělství. Musí pomáhat se zvyšováním odolnosti tohoto odvětví a podporovat příjmy a životaschopnost zemědělců. Musí zajistit, aby se zemědělství plně zhostilo své úlohy ve vztahu k životnímu prostředí a změně klimatu, musí naplno využívat digitální inovace, které zemědělcům usnadňují práci, omezit byrokracii a podpořit generační obnovu v tomto odvětví. Více než 50 % obyvatelstva EU žije ve venkovských oblastech. Proto se musíme snažit, aby byly stále atraktivním místem k životu a zachovaly si svou vitálnost z hlediska růstu a zaměstnanosti, ale také infrastruktury, mobility a základních služeb. Zemědělství EU přispívá k hospodářské dynamice venkovských oblastí a jejich sociokulturnímu životu a sehrává proto důležitou úlohu. Stejně tak činí i nová SZP, která se snaží zachovat udržitelnou zemědělskou činnost v celé Evropě a investovat do rozvoje venkovských oblastí a komunit.

V návrhu VFR pro SZP vyčleněna částka ve výši 365 mld. EUR. To odpovídá průměrnému podílu 28,5 % z celkového Rozpočtu EU na období 2021–2027. Z této celkové částky na SZP je 265,2 mld. EUR určeno na přímé platby, 20 mld. EUR na opatření na podporu trhu (EZZF) a 78,8 mld. EUR na rozvoj venkova (EZFRV). Navržené snížení rozpočtu SZP je přibližně 5 % v běžných cenách, což odpovídá snížení o přibližně 12 % ve stálých cenách roku 2018 bez zohlednění inflace.

Dalších 10 mld. EUR bude k dispozici prostřednictvím výzkumného programu EU Horizon Europe, a to na podporu konkrétního výzkumu a inovací v oblasti potravinářství, zemědělství, rozvoje venkova a biohospodářství.

Budoucí SZP se soustředí na **obecné cíle**, které odrážejí hospodářský, environmentální a sociální význam této politiky:

1. *podporovat životaschopné příjmy hospodářských podniků a jejich odolnost na celém území EU za účelem vyššího zabezpečení potravin.*
2. *posílit tržní orientaci a zvýšit konkurenceschopnost včetně většího důrazu na výzkum, technologie a digitalizaci.*
3. *zlepšit postavení zemědělců v hodnotovém řetězci.*
4. *přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, jakož i k udržitelné energetice.*
5. *podporovat udržitelný rozvoj a efektivní řízení přírodních zdrojů, např. vody, půdy a ovzduší.*
6. *přispívat k ochraně biologické rozmanitosti, zlepšení ekosystémových služeb a zachování přírodních stanovišť a krajiny.*
7. *přilákat do odvětví mladé zemědělce a usnadnit rozvoj podnikání ve venkovských oblastech.*
8. *podporovat zaměstnanost, růst, sociální začlenění a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně biohospodářství a udržitelného lesního hospodářství.*
9. *zlepšit reakci zemědělství EU na společenskou poptávku v oblasti potravin a zdraví, včetně poptávky po bezpečných, výživných a udržitelných potravinářských výrobcích, jakož i požadavcích na dobré životní podmínky zvířat.*

Cílem, který jde napříč všemi oblastmi, je podporovat poznatky, inovace a digitalizaci v zemědělství a venkovských oblastech.

Příděly v běžných cenách v rámci SZP ve prospěch České republiky činí 7,733 mld. EUR (z toho 5,872 mld. EUR na přímé platby, 49,5 mil. EUR na tržní opatření a 1,811 mld. EUR na rozvoj venkova. Ve stálých cenách roku 2018 činí tyto příděly pro Českou republiku 6,872 mld. EUR (resp. 5,218 mld. EUR, 44,0 mil. EUR a 1,61 mld. EUR).

NÁSTROJ PRO PROPOJENÍ EVROPY

Návrh nařízení pro Nástroj pro propojení Evropy představuje právní základ pro zavedení tohoto nástroje v rámci Víceletého finančního rámce 2021 – 2027, jež počítá pro tento účel s částkou 42,265 mld. EUR.

EU potřebuje moderní a vysoce výkonnou infrastrukturu, která přispěje k propojení a integraci Unie a všech jejích regionů v odvětvích dopravy, telekomunikací a energetiky. Toto propojení je zásadní pro volný pohyb osob, zboží, kapitálu a služeb. Transevropské sítě usnadňují přeshraniční propojení, posilují hospodářskou, sociální a územní soudržnost a přispívají k dosažení konkurenceschopnějšího sociálně tržního hospodářství a k boji proti změně klimatu.

Evropa by měla výhledově dospět k mobilitě bez smrtelných obětí, emisí a papíru a stát se světovým lídrem v oblasti obnovitelné energie a špičkou v digitální ekonomice. Moderní, čistá, inteligentní, udržitelná, inkluzivní a bezpečná infrastruktura přinese hmatatelné výhody evropským občanům a podnikům, neboť jim umožní efektivně cestovat a zasílat zboží a dá jim přístup k energii a vysoce kvalitním digitálním službám.

Nástroj pro propojení Evropy k tomuto účelu podporuje prostřednictvím rozvoje transevropských sítí (TEN) investice do dopravní, energetické a digitální infrastruktury. Na období 2021–2027 se navrhuje, aby podporoval rovněž přeshraniční spolupráci v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů.

Hlavní téma

Nástroj pro propojení Evropy se zaměřuje na projekty s nejvyšší evropskou přidanou hodnotou a směřuje investice do projektů s přeshraničním dopadem a do celoevropských interoperabilních systémů a služeb, u nichž je nezbytné, aby finanční podpora pokračovala i po roce 2020. Svými účinnými způsoby práce napravuje selhání trhu a pomáhá aktivovat další investice z jiných zdrojů, zejména ze soukromého sektoru, a to v součinnosti a doplňkovosti s programem InvestEU a dalšími programy Unie.

V dopravě hodlá Nástroj pro propojení Evropy přispět k dokončení obou vrstev sítě TEN-T – strategické páteřní sítě (tj. hlavní sítě) do roku 2030 a její rozsáhlejší vrstvy (tj. globální sítě) do roku 2050. Rovněž podpoří zavádění evropských systémů řízení dopravy u všech způsobů dopravy, zejména u letecké a železniční, a pomůže EU přejít k inteligentní, udržitelné, inkluzivní, bezpečné a zabezpečené mobilitě (například zřízením evropské sítě dobýjecí infrastruktury pro alternativní paliva). Odhaduje se, že dokončení hlavní sítě TEN-T do roku 2030 vygeneruje v letech 2017 až 2030 celkem 7,5 milionů pracovních míst ročně a další zvýšení HDP EU v roce 2030 o 1,6 %.

Navíc by EU v návaznosti na společné sdělení o zlepšení vojenské mobility v EU a Akční plán vojenské mobility měla své financování civilně-vojenských dopravních projektů pro účely dvojího užití provádět prostřednictvím CEF.

V oblasti energetiky se zaměří na dokončení transevropských energetických sítí prostřednictvím rozvoje projektů společného zájmu souvisejících s další integrací vnitřního trhu s energií a interoperabilitou sítí bez ohledu na státní hranice a odvětví; udržitelný rozvoj umožněním dekarbonizace, zejména prostřednictvím integrace obnovitelných zdrojů energie; a zabezpečení dodávek energie mimo jiné dosažením vyšší inteligence a digitalizace infrastruktury. Rovněž přispěje k nákladově efektivnímu dosažení cílů Pařížské dohody a cílů politiky v oblasti energetiky a klimatu po roce 2030 a dlouhodobých cílů v oblasti dekarbonizace tím, že integruje obnovitelnou energii prostřednictvím rozvoje vhodné infrastruktury a podpoří menší počet přeshraničních projektů v oblasti obnovitelné energie.

V oblasti digitalizace maximalizuje Nástroj pro propojení Evropy užitek, který může jednotný digitální trh přinést občanům, podnikům i veřejné správě. Rozvoj digitálních sítí s velmi vysokou kapacitou a úrovní bezpečnosti podpoří všechny inovativní digitální služby včetně propojené mobility a dalších služeb veřejného zájmu. Dále přispěje k tomu, aby všichni hlavní socioekonomičtí aktéři, jako jsou školy, nemocnice, dopravní uzly, hlavní poskytovatelé veřejných služeb a silně digitalizované podniky, měli do roku 2025 přístup k širokopásmovému připojení (1 Gbit/s) zaměřenému na budoucnost. Přispěje k celkovému připojení evropských území k internetu, a to i těch nejvzdálenějších regionů.

Dopravní, energetickou a digitální infrastrukturu podporuje v různé míře řada finančních programů a nástrojů EU, včetně Nástroje pro propojení Evropy, ERDF a Kohezního fondu, iniciativy Horizont Evropa, fondu InvestEU a programu pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE). Je důležité využívat různé finanční programy a nástroje Unie co nejúčinněji, a maximalizovat tak komplementaritu a přidanou hodnotu investic podporovaných Uníí. To by se mělo podařit díky zjednodušenému investičnímu procesu, který by v úzké spolupráci s členskými státy umožnil větší přehlednost připravovaných dopravních projektů a soudržnost mezi příslušnými programy Unie.

Nástroj pro propojení Evropy počítá s těmito částkami:

CEF 2021–2027 (EUR, v běžných cenách)

Doprava	30 615 493 000
Energetika	8 650 000 000
Digitální odvětví	3 000 000 000
Celkem	42 265 493 000

Opatření programu by se měla přiměřeným způsobem používat k nápravě selhání trhu nebo řešení suboptimálních investičních situací, aniž by docházelo ke zdvojování činností nebo vytěsňování soukromého financování, při zachování jasné evropské přidané hodnoty. Zajistí se tak soulad opatření programu s pravidly EU o poskytování státní podpory a zamezí se nepatřičnému narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

Rozsah problémů, na něž se Nástroj pro propojení Evropy zaměřuje, výslovně vyžaduje opatření na úrovni EU, protože ze své povahy dosahují evropských rozměrů, a lze je tak účinněji řešit na úrovni Unie, což povede k celkovým větším přínosům, rychlejšímu provádění a snížení nákladů, pokud budou členské státy postupovat společně. Investiční potřeby pro účely transevropských sítí pro období po roce 2020 jsou značné a zdroje členských států na jejich pokrytí nepostačují.

U projektů v oblasti obnovitelné energie se v budoucnu také očekává, že budou stále více financovány trhem. Potenciální podpora v této oblasti by pouze kompenzovala náklady na překonání překážek a nedostatek pobídek v souvislosti se spoluprací přesahující hranice mezi členskými státy nebo překážkami bránícími v integraci odvětví.

Taková koordinace může přinést úspory z rozsahu, zabránit zdvojování infrastruktur, zvýšit zavádění po celé Evropě s cílem lépe projevít dostupný potenciál, přispět ke sbližování politik, a tím k další integraci trhu, přenosu znalostí a zavádění a replikaci inovativních technologií na domácím evropském trhu.

Petr Zahradník

Jestliže chce Evropská unie být konkurenceschopnou a držet se na špičce celosvětového výzkumu a vývoje, musí do této oblasti i nadále směřovat nemalé finanční prostředky. Ty se doposud dostávaly k vědeckým týmům z různých zemí skrze program Horizon 2020, který Evropské unii pomohl dosáhnout vrcholu ve výzkumu a inovacích.

EU Seriál

HORIZON EUROPE: PODPORA VÝZKUMU A INOVACÍ JE PRIORITY EU

Jestliže chce Evropská unie být konkurenceschopnou a držet se na špičce celosvětového výzkumu a vývoje, musí do této oblasti i nadále směřovat finanční prostředky. Ty se doposud dostávaly k vědeckým týmům z různých zemí skrze program Horizon 2020, který Unii pomohl dosáhnout vrcholu ve výzkumu a inovacích.

V následujícím období 2021-2027 bude program pokračovat pod názvem Horizon Europe, který by měl být doposud nejambicióznějším výzkumným a inovačním programem.

Evropská komise navrhla vyčlenit na podporu výzkumu a inovací v EU celkem 100 miliard eur, a to na programy Horizon Europe a program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu.

Horizon Europe jako investice do budoucnosti...

Na program bude vyčleněno celkem 97,6 miliard eur, (další 2,4 miliardy eur budou na program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu) a stejně jako jeho předchůdce bude podporovat rozvoj vědecké činnosti.

Cílem programu je posílení vědeckého rozvoje EU skrze zvýšení investic do vysoce kvalifikovaných lidí a špičkový výzkum, rozvoj konkurenceschopnosti průmyslu EU a jeho inovativnosti a dodržení strategických priorit EU jako jsou například závazky plynoucí z Pařížské dohody.

Hlavními prvky, které budou v programu nově zavedeny jsou následující:

1) Evropská rada pro inovace - měla by být jednotným kontaktním místem, které umožní přenos nejslibnějších technologií z laboratoří směrem k jejich uplatnění v praxi.

Dále by měla pomoci vybrat a financovat rychle se rozvíjející a rizikové inovace, které mají potenciál vytvořit nové příležitosti na trhu. Součástí rady budou dva nástroje financování. Jeden pro rané fáze projektů a druhý pro jejich vývoj a uvedení na trh.

2) Nové výzkumné a inovační cíle - v rámci programu Horizon Europe budou stanoveny nové cíle jako je například boj proti rakovině, zajištění čisté dopravy či oceánů bez plastů. Cíle vzejdou od členských států, jejich občanů a Evropského parlamentu.

3) Dvojnásobná podpora zemím EU - bude zaměřena na státy, které zaostávají ve snaze co nejlépe využít svého výzkumného a inovačního potenciálu. Kombinování finančních prostředků bude umožněno skrze nové synergie se strukturálními fondy i Fondem soudržnosti.

4) Větší otevřenost - bude zajištěn otevřený přístup k publikacím, což by mělo pomoci vytvořeným výsledkům v proniknutí na trh a zvýšení jejich potenciálu.

5) Širší spolupráce s dalšími programy a nová evropská partnerství - počet partnerství bude více zefektivněn a budou podpořeny propojení s dalšími programy v rámci politiky soudržnosti, Evropského obranného fondu či Nástroje pro propojení Evropy.

Inovace se v posledních desetiletích podílely zhruba na dvou třetinách hospodářského růstu Evropy. Investice Evropské unie do výzkumu a inovací by v letech 2021-2027 měly vytvořit zhruba 100 tisíc pracovních míst.

Tereza Hrtúsová

Pilíře programu Horizon Europe

1. Otevřená věda 25,8 mld. eur

Evropská rada pro výzkum

Akce „Marie Curie-Skłodowská“

Infrastruktury

2. Globální výzvy a konkurenceschopnost průmyslu 52,7 mld. eur

- Klastry**
- Zdraví
 - Inkluzivní a bezpečná společnost
 - Digitální oblast a průmysl
 - Klima, energie a mobilita
 - Potraviny a přírodní zdroje

Společné výzkumné středisko

3. Otevřené inovace 13,5 mld. eur

Evropská rada pro inovace

Evropské inovační ekosystémy

Evropský inovační a technologický institut

Posílení Evropského výzkumného prostoru

Sdílení excelence

Reformování a posílení systému evropského výzkumu a inovací

Zdroj: Evropská komise

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje důležité makroekonomické ukazatele všech 28 členských zemí Evropské unie, které zahrnují statistická data ekonomické výkonnosti, fiskální stability, cenové hladiny k průměru EU a saldo běžného účtu k HDP. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou Evropskou unii. Zdrojem dat je Eurostat a Evropská komise.

Klíčové ekonomické ukazatele

v %	Růst HDP				HDP v PPS per capita k ø EU				Cenová hladina k ø EU			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Belgie	1,3	1,4	1,4	1,7	119	118	118	117	106,8	104,6	109,1	110,7
Německo	2,2	1,7	2,2	2,2	126	124	124	123	101,8	100,5	103,3	105,0
Estonsko	2,9	1,9	3,5	4,9	76	75	75	77	74,4	72,8	75,3	78,5
Irsko	8,8	25,1	5,0	7,2	137	181	183	184	122,9	120,7	123,8	125,4
Řecko	0,7	-0,3	-0,2	1,4	72	69	68	67	85,2	82,8	84,1	84,3
Španělsko	1,4	3,6	3,2	3,0	90	91	92	92	92,4	89,2	91,6	92,3
Francie	1,0	1,1	1,2	2,2	107	105	104	104	106,7	105,3	107,9	108,8
Itálie	0,1	1,0	0,9	1,5	96	95	97	96	102,5	100,2	100,5	101,1
Kypr	-1,3	2,0	4,8	4,2	81	82	83	84	91,0	86,7	87,8	88,5
Lotyšsko	1,9	3,0	2,2	4,5	63	64	65	67	70,7	68,9	71,2	72,4
Litva	3,5	2,0	2,3	3,8	75	75	75	78	62,1	60,3	62,9	64,6
Lucembursko	5,8	2,9	3,1	2,3	270	267	257	253	120,8	120,9	125,2	126,9
Malta	8,2	9,5	5,2	6,7	88	93	94	96	80,6	78,9	82,0	82,3
Nizozemsko	1,4	2,0	2,2	2,9	130	129	128	128	109,5	107,3	111,0	112,3
Rakousko	0,8	1,1	1,5	3,0	130	130	127	128	105,0	102,5	106,1	108,3
Portugalsko	0,9	1,8	1,6	2,7	77	77	77	77	82,9	81,3	84,0	85,1
Slovinsko	3,0	2,3	3,1	4,9	82	82	83	85	82,7	80,8	83,8	85,3
Slovensko	2,8	3,9	3,3	3,4	77	77	77	77	67,7	66,4	68,0	69,1
Finsko	-0,6	0,1	2,5	2,8	111	109	109	109	121,5	118,3	121,1	122,2
Bulharsko	1,3	3,6	3,9	3,6	47	47	49	49	47,4	46,7	47,8	48,4
ČR	2,7	5,3	2,5	4,3	86	87	88	89	62,8	62,8	65,7	69,0
Dánsko	1,6	1,6	2,0	2,3	128	127	124	125	138,0	134,4	140,7	141,5
Chorvatsko	-0,1	2,4	3,5	2,9	59	59	60	61	65,7	63,7	66,0	67,0
Maďarsko	4,2	3,4	2,2	4,0	68	68	67	68	57,9	57,6	59,6	62,0
Polsko	3,3	3,8	3,0	4,6	67	68	68	70	55,8	54,2	53,6	56,2
Rumunsko	3,4	3,9	4,8	6,9	55	56	58	63	52,8	51,8	52,3	52,2
Švédsko	2,6	4,5	2,7	2,1	124	125	123	122	124,5	121,3	125,8	125,5
UK	2,9	2,3	1,8	1,7	109	108	108	105	123,0	133,8	121,7	116,6
EU	1,8	2,3	2,0	2,4	100	100	100	100	100,0	100,0	100,0	100,0

v %	Saldo veř.rozpočtů k HDP				Veřejný dluh k HDP				Energetická závislost			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016
Belgie	-3,1	-2,5	-2,5	-1,0	107,0	106,1	105,9	103,1	77,4	80,0	84,3	76,0
Německo	0,5	0,8	1,0	1,3	74,7	71,0	68,2	64,1	62,7	61,8	61,9	63,5
Estonsko	0,7	0,1	-0,3	-0,3	10,7	10,0	9,4	9,0	11,9	9,2	7,3	6,8
Irsko	-3,6	-1,9	-0,5	-0,3	104,5	76,9	72,8	68,0	89,1	85,3	88,6	69,1
Řecko	-3,6	-5,7	0,6	0,8	178,9	176,8	180,8	178,6	62,2	66,2	71,7	73,6
Španělsko	-6,0	-5,3	-4,5	-3,1	100,4	99,4	99,0	98,3	70,4	72,9	73,3	71,9
Francie	-3,9	-3,6	-3,4	-2,6	94,9	95,6	96,6	97,0	47,9	45,9	45,7	47,1
Itálie	-3,0	-2,6	-2,5	-2,3	131,8	131,5	132,0	131,8	76,8	75,9	77,1	77,5
Kypr	-9,0	-1,3	0,3	1,8	107,5	107,5	106,6	97,5	96,3	93,2	97,7	96,2
Lotyšsko	-1,5	-1,4	0,1	-0,5	40,9	36,8	40,5	40,1	55,9	40,6	51,2	47,2
Litva	-0,6	-0,2	0,3	0,5	40,5	42,6	40,1	39,7	78,3	78,0	78,4	77,4
Lucembursko	1,3	1,4	1,6	1,5	22,7	22,0	20,8	23,0	97,1	96,5	95,9	96,1
Malta	-1,8	-1,1	1,0	3,9	63,8	58,7	56,2	50,8	104,1	97,7	97,3	100,9
Nizozemsko	-2,3	-2,1	0,4	1,1	68,0	64,6	61,8	56,7	25,7	32,7	51,4	45,8
Rakousko	-2,7	-1,0	-1,6	-0,7	84,0	84,6	83,6	78,4	61,3	65,8	60,5	62,4
Portugalsko	-7,2	-4,4	-2,0	-3,0	130,6	128,8	129,9	125,7	72,4	71,2	77,3	73,5
Slovinsko	-5,5	-2,9	-1,9	0,0	80,3	82,6	78,6	73,6	46,9	44,5	48,8	48,4
Slovensko	-2,7	-2,7	-2,2	-1,0	53,5	52,3	51,8	50,9	59,2	60,9	58,7	59,0
Finsko	-3,2	-2,8	-1,8	-0,6	60,2	63,5	63,0	61,4	48,6	48,9	47,4	45,3
Bulharsko	-5,5	-1,6	0,2	0,9	27,0	26,0	29,0	25,4	37,7	34,5	35,4	37,2
ČR	-2,1	-0,6	0,7	1,6	42,2	40,0	36,8	34,6	27,7	30,3	32,1	32,7
Dánsko	1,1	-1,5	-0,4	1,0	44,3	39,9	37,9	36,4	12,3	12,4	13,4	13,9
Chorvatsko	-5,1	-3,4	-0,9	0,8	84,0	83,8	80,6	78,0	47,1	43,8	48,3	47,8
Maďarsko	-2,6	-1,9	-1,7	-2,0	76,6	76,7	76,0	73,6	49,6	59,3	53,3	55,6
Polsko	-3,6	-2,6	-2,3	-1,7	50,3	51,1	54,2	50,6	25,6	28,6	29,2	30,3
Rumunsko	-1,3	-0,8	-3,0	-2,9	39,1	37,7	37,4	35,0	18,5	17,1	17,1	22,3
Švédsko	-1,6	0,2	1,2	1,3	45,5	44,2	42,1	40,6	32,0	32,2	30,0	32,0
UK	-5,4	-4,3	-3,0	-1,9	87,4	88,2	88,2	87,7	47,1	46,1	37,3	35,3
EU	-2,9	-2,3	-1,6	-1,0	88,3	86,1	84,8	83,1	53,1	53,4	53,9	53,6

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, www.nordicfactory.com a www.thinkstockphotos.com.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

